

Kandidaadid	Põhjendus (esitatud taotluste alusel)	Esitajad
<p>Ene Ergma</p>	<p>Ene Ergma on väljapaistev teadlane, akadeemik, pikaäegne Riigikogu esimees, Tartu ülikooli emeriitprofessor. Ta asus 1962. aastal Tartu ülikooli füüsikat õppima, jätkas seejärel õpinguid Moskva riiklikus ülikoolis ning lõpetas selle 1969 astronoomia erialal. Ta sai seal 1972. a füüsika-matemaatikakandidaadi kraadi, 1984. a füüsika-matemaatikadoktori kraadi ning 1990. a professori kutse teoreetilise füüsika ja astronoomia erialal. Ta on töötanud Teaduste Akadeemia astronoomia instituudis nooremteadurina ja NSVL-i Teaduste Akadeemia astronoomia instituudis teadussekretäri ja teadurina. Naasnud 1988. a Eestisse, töötas Ene Ergma Tartu ülikooli teoreetilise füüsika ja astrofüüsika kateedri professorina (1988–92), astrofüüsika korralise professorina (1992) ning oli teoreetilise füüsika instituudi juhataja ja osakonnajuhataja (1992–98). Eesti teaduste akadeemia liikmeks valiti Ene Ergma 1997. a ning oli aastatel 1999–2004 akadeemia asepresident. Ene Ergma teadustöö teemadeks on olnud füüsikalised protsessid tähtede konvektiivsetes ümbristes, supernova-eelne evolutsioon, termotuumaprotsessid akreterivates neurontähtedes ja valgete kääbuste pinnal ning väikese massiga röntgenkaksiktähtede evolutsioon. Ta kuulub paljudesse rahvusvahelistesse teadusorganisatsioonidesse, samuti jätkab ta Euroopa kosmosepoliitika instituudi nõuandva kogu liikmena ja on Eesti kosmoseasjade nõukogu liige. Ene Ergma eestvõttel liitus Eesti Euroopa kosmoseagentuuriga. Aastatel 2003–06 ja 2007–14 oli Ene Ergma Riigikogu esimees, aastatel 2006–07 aseesimees. Ta on pikima ametiajaga parlamendijuht pärast Eesti taasiseseisvumist. Suur usaldust Ene Ergma töö vastu näitab ka see, et ta on olnud taasiseseisvunud Eesti ajaloos kõige suurema häälteenamusega ametisse valitud Riigikogu esimees (2007. a Riigikogu juhatuse valimisel sai ta 91 poolt- ja 6 vastuhäält.) Ene Ergma on ka pikaajaline Tartu Linnavolikogu liige ja endine volikogu aseesimees. Ta on nii oma sise- kui välispoliitilises tegevuses hoidnud ja kaitsnud tartulikke väärtusi. Ene Ergma on oma tegevuse eest pälvinud rohkelt preemiaid ja autasusid, paljud neist tunnustustest on rahvusvahelised. Kahel korral on teda autasustatud Eesti Vabariigi teenetemärgiga – 2001. aastal sai ta Valgetähe IV klassi ja 2008. aastal Riigivapi II klassi teenetemärgi.</p>	<p>Urmas Klaas, Tartu linnapea</p>

<p>Aare Märtson</p>	<p>Arst ja arstiteadlane Aare Märtson on Eesti ortopeediakirurgia tippspetsialist, kelle pikaajaline ja pühendunud töö on oluliselt mõjutanud ortopeediat kui ravi- ja teadusvaldkonda nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt. Aare Märtson lõpetas 1982. a Tartu Ülikooli arstiteaduskonna ning pühendus seejärel ortopeedina töötamisele. Aastatel 1996–2022 töötas ta Tartu Ülikooli Kliinikumi traumatoloogia ja ortopeedia kliiniku juhatajana. 2021–25 oli Aare Märtson kliinikumi esimese kliinilise valdkonna juht (kirurgiakliinik, meestekliinik, ortopeediakliinik ning naistekliinik). Märtson on väljapaistev õppejõud – ortopeedia professor, kes on juhendanud nii üliõpilasi kui ka nooremaid arste. Tänu Aare Märtsoni tegevusele on abi saanud tuhanded Eesti patsiendid lastest kuni eakateni. Kliinikum on doktor Märtsonit korduvalt esile tõstnud kui enim patsientide tänu pälvinud arsti. Tal on väga suur roll selles, et Tartu Ülikooli Kliinikumi liigesproteesimiste ravikvaliteet on Euroopa mastaabis kõrgel tasemel. Professor Märtsoni teadustöö on olnud keskendunud skeleti kaasasündinud ja omandatud deformatsioonidele ja haigustele, luu ainevahetusele ning kasvajaliste haiguste diagnostikale ja ravile. Professor Märtson on avaldanud üle 200 teaduspublikatsiooni. 2006. a kaitses ta doktoriväitekirja „Alajäseme pikendamine: luuregeneratsiooni eksperimentaalsed uuringud ja kliinilised kaugtulemused“. Lisaks teadus- ja ravitööle on Aare Märtson aktiivselt panustanud erialaseltside töösse. Ta on olnud Eesti Traumatoloogide-Ortopeedide Seltsi juhatuse liige ja esimees, Põhjamaade Ortopeedide Föderatsiooni juht ning Euroopa Eriarstide Ühenduse eksamikomisjoni liige. Samuti on ta kuulunud Euroopa Traumatoloogide ja Ortopeedide Föderatsiooni juhatusse ning juhtinud selle baasteaduste rühma. Aare Märtson on panustanud ühiskonna arengusse ka Tartu Rotary klubi heategevusliku tegevuse kaudu. Aare Märtsonit on tunnustatud Eesti Punase Risti II klassi teenetemärgiga.</p>	<p>Tartu Ülikooli Kliinikum, Priit Perens</p>
<p>Andres Põhjala</p>	<p>Andres Põhjala on lõpetanud Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskonna 1981. a. Ta on töötanud mitmetel ametkohtadel, sealhulgas autojuhi, katlakütja, operaatori ja betoneerijana, kuid tema peamine pühendumus on kogu elu kuulunud spordivaldkonnale. Alates 1972. a on ta töötanud judotreenerina Tartus, alustades Tartu 10. keskkoolis ning jätkates treeneritööd katkematult tänaseni. Tema tegevus on olnud otseselt seotud Tartu noorte sportliku arengu ja tervislike eluviiside kujundamisega. Aastate jooksul on Andres Põhjala olnud Eesti judokoondise treener erinevates vanuseklassides, judoõpetaja Tartu Descartes'i koolis ning spordiklubi Do juht juba 45 aastat. Spordiklubi Do on tema eestvedamisel kujunenud oluliseks Tartu judokeskuseks ja kasvulavaks, mille kaudu on linn saanud tugeva positsiooni Eesti</p>	<p>Eesti Judoliit, president Ruslan Jakimov</p>

	<p>judomaastikul. Tema juhendamisel on Tartust sirgunud sajad Eesti meistrid ning mitmed sportlased on saavutanud kõrgeid tulemusi rahvusvahelistel võistlustel. Tuntumad neist Martin Järveoja, Tii Asperi, Andrus Kõrgvee ja Mattias Kuusiku. Koondise treenerina on ta töötanud Aleksei Budõlini ja Martin Padariga, aidates kaasa sportlaste arengule, kelle sportlaskarjäär on toonud Eestile ja Tartule rahvusvahelist tunnustust. Lisaks treeneritööle on Andres Põhjala andnud olulise panuse Tartu spordielu juhtimisse ja kujundamisse. Ta juhib juba aastaid Tartu Spordiliitu ning on Eesti Olümpiakomitee esindajatekogu liige. Ta on kuulunud varem ka Tartu Ülikooli spordinõukogusse ning Tartu Linnavolikogu kultuurikomisjoni. Ka väljaspool spordisaale on Andres Põhjala olnud aktiivne Tartu kogukonnaelu edendaja. Tema suureks huviks on kalapüük ja jahindus ning ta on aastaid juhtinud Kärevere Jahiseltsi, mille tegevus on seotud Tartu ümbruse looduse ja kogukonnaga. Samuti on ta Rotary ning Round Table OT 3 Tartu liige, panustades heategevusse ja linna arengusse. Andres Põhjala tegevus on enam kui viie aastakümne jooksul olnud tihedalt seotud Tartu linnaga. Tema järjepidev töö treeneri, spordijuhi ja kogukonna eestvedajana on kujundanud Tartut kui tugevat ja hinnatud spordilinna. Tema käe all kasvanud sportlased on toonud Tartule tuntust nii Eestis kui ka rahvusvahelisel areenil ning kandnud linna nime edasi ausalt ja väärilt.</p>	
<p>Sirje Madisson</p>	<p>Sirje Madisson on lõpetanud Tartu Ülikoolis eesti filoloogia ning Tallinna Pedagoogilises Instituudis raamatukogunduse ja bibliograafia eriala. Tema tööalane panus on olnud seotud kahe olulise mäluasutusega: Tartu Ülikooli raamatukogu humanitaarraamatukoguga, mille juhataja ta oli aastatel 1988–2006 ning Eesti Rahva Muuseumiga. Alates 2006. aastast on ta olnud ERMi Sõprade Seltsi sekretär, alates 2016. aastast ERMi koostöövõrgustike koordinaator. Sirje Madissoni elu ja töö keskmeks on olnud inimeste ühendamine ja sildade loomine kogukondade, institutsioonide ja põlvkondade vahel. Tema pühendunud töö ERMi Sõprade Seltsi juures on kasvatanud seltsi liikmeskonda, kaasanud edukalt väliseesti kogukondi ning pälvinud vabatahtlike ühenduste kvaliteedimärgi. Tema töö on avaldanud märkimisväärset mõju nii ERMi kui Tartu linna arengule. Sirje Madissoni eestvedamisel on avalikkusele tutvustatud ERMi uue hoone vajalikkust, pakutud võimalusi sisukates programmides osalemiseks, organiseeritud vabatahtlike tööd ja mitmete linna kultuurilooliselt tähtsate paikade korrastamist. Ta on oskuslikult kaasanud vabatahtlikke, koordineerinud nende tegevust ning loonud kestva ja usaldusliku koostöömudeli. Enne ERMi uue hoone rajamist oli Sõprade Seltsi üheks keskseks suunaks Raadi mõisapargi ja muuseumi tulevase kodupaiga korrastamine ning tutvustamine. Sirje Madisson koordineeris seda tööd koostöös ERMi ja Tartu linnaga, aidates kujundada Raadist</p>	<p>Eesti Rahva Muuseum, Laura Kippel</p>

	<p>taas linlastele avatud ja kasutatava kultuuriruumi. Raadi renoveeritud ruumides korraldati näitusi ning vabatahtlike toel kutsuti inimesi teadlikult taas Raadil käima. Selts on järjepidevalt panustanud mõisapargi korrastamisse ning rahastanud ka 2022. a valminud Raadi skulptuuripargi näituse ehitusprojekti. Sirje Madissonil oli oluline roll ERMi uue hoone valmimisele kaasa aitamisega. Kui 2012. aastal seisis muuseumi tulevik küsimärgi all, algatas ERMi Sõprade Selts toetuste kogumise uue hoone rajamiseks. See leidis laialdast toetust ning aitas kaasa uue hoone tulekule. Rahva annetused ERMile paigutati mõisapargi hüvanguks. Selle abil taastati Raadi pargis ajalooline rotund, mis valmis 2011. a. Selts on paigaldanud ka erinevaid mälestusplaate ja hoidnud korras Jakob Hurda ja Helmi Kurriku hauaplatse Raadi kalmistul. Üks seltsi regulaarseid ettevõtmisi on olnud aastaid rahvakalendri tähtpäevade tähistamine. Populaarseim neist on olnud jaanipäev Raadi mõisapargis. Sirje Madissoni algatusel ja koordineerimisel on toimunud regulaarsed emakeelepäeva üritused. ERMi uues majas on ta kujundanud traditsiooni kutsuda emakeelepäeval loengut pidama Wiedemanni keeleauhinna laureaati ning koostada näitus laureaadi tegevusest. Sügava kultuuritundjana on ta koostanud ERMis mitmeid näitusi Eesti ja Tartu kultuuriloos oluliste suurkujude tähtpäevadeks, nende seas nt Johannes Aavik, Oskar Kallas, Villem Reiman, Paul Ariste, Kristjan Raud, Julius Kuperjanov jpt. Lisaks Tartu-kesksele tegevusele on Sirje Madissoni eestvedamisel tutvustatud ERMi ja eesti kultuuri maakondades, välismaal ning eri kultuuritaustaga kogukondadele. Selts on korraldanud teabepäevi, viinud rändnäitusi koolidesse ja raamatukogudesse ning aidanud lõimida Eestisse saabunud uusi elanikke, sh Ukraina sõjapõgenikke. Seltsi tegevust kajastab aastaraamat „Lee”, mille koostamist ta samuti koordineerib. Tänu temale ei ole Sõprade Selts kõrvaline rakuke suure organisatsiooni küljes, vaid suurepärase partner ja abijõud.</p>	
<p>Ott Ojaveer</p>	<p>Koolijuht Ott Ojaveer lõpetas 1990. a TÜ geofüüsikuna ja asus pärast seda tööle Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumisse, olles kümme aastat selle direktor. Hugo Treffneri Gümnaasiumi direktorina alustas ta 2001. a. Algusest peale on Ott Ojaveer HTGs rakendanud põhimõtet koguda kooli arendamiseks võimalikult palju väärtuslike ideid ning kaasata juhtimisse kogu õpetajaskond, anda kaasaraäkimisõigus õpilastele, hoida kontakti lastevanemate ja vilistlastega. Kõikide osapoolte kaasamine aitab kaasa, et HTG on tuntud nii tulemuste kui ka koolis valitseva vaimse tõttu ning on olnud pikka aega Eesti hariduselu küsimustes kaasaraäkija ja eeskuju. Ott Ojaveeri tööstiil iseloomustab püüd sünteesida vana ja väärtuslikku uue ja innovaatilisega. Nii on HTGs aus traditsioonid, kuid koolikorralduse, õppekavade ja õppekeskkonnaga käib pidev töö. Tulemused, milleni</p>	<p>Tartu Koolijuhtide Ühendus, Hiie Asser</p> <p>Tartu Linnavalitsuse haridusosakond, Riho Raave</p>

	<p>jõutakse, on sageli värsked ja uuenduslikud, ent raamitud järeleproovitud põhimõtetega. Nii oli HTG esimene, kus rakendati praeguseks kogu Eestis eeskujuks olnud perioodsüsteemi, kuid jätkunud on pidev töö selle täiustamisega. TI-hüppe rakendamises on Ott Ojaveer olnud taas sammu võrra ees: nt juba 2023/2024. õa käivitati HTG-s tehisaru teemal valikaine kursus, 2024. a toimunud Viie Kooli Kohtumisel lahendati traditsiooniliste ülesannete kõrval ka tehisaruga seotud ülesandeid. Andekate õpilaste toetamiseks antakse HTG vilistlaskogu toel igal aastal välja Mauruse stipendiume, loodussuuna õpilastele anti välja Urmas Kokassaare stipendiumit, enesetäiendamise stipendiumid on ka õpetajatele. Toetuse hankimine nende stipendiumite jaoks on suuresti olnud direktori teene. Ott Ojaveeri isiklik usaldusväärsus on taganud Austraalias elava Karl Treffneri toetuse, mille eest on koolile muretsetud uus Estonia klaver ja digitaalseid õppevahendeid. Väga aktiivselt on koolis kasutatud koostöövõimalusi Tartu kõrgkoolide ja mäluasutustega, eeskätt Tartu Ülikooliga. HTG on üks TÜ innovatsioonikoolidest. Kõik see on võimaldanud õpilastel jõuda suurepärase tulemusteni nii Eesti kui ka rahvusvahelistel olümpiaadidel. HTG-s hinnatakse ka tunnivälist tegevust: rahvatantsuansambel on üks Tartu esinduskollektiividest, kõrgel tasemel on koor ning edukalt on esinenud sportlased. Ott Ojaveeri energiline ja sihikindel tegevus on väga oluliselt kaasa aidanud sellele, et HTG-st on saanud igati tänapäevane, avatud ning kõrge akadeemilise tasemega õppeasutus, kus peetakse oluliseks kõigi õpilaste igakülgset arengut. 2009. a autasustati teda Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.</p>	
<p>Miguel Angel Arata Rosenthal</p>	<p>Tartu Katoliku Kiriku (Pühima Neitsi Maarja Pärispata Saamise Kiriku) preester ja Tartu Katoliku Hariduskeskuse kaplan ning koolipidaja Miguel Angel Arata Rosenthal on sündinud Santiagos Tšiilis. Ta on rahvuselt hispaanlane, kuid tema vanaisa oli pärit Tallinnast. Isa Miguel on lõpetanud Santiago Ülikooli matemaatika ja informaatika erialal ja tal on doktorikraad arvutiteaduste alal. Ta lõpetas 1995. aastal New Jersey Seton Halli rahvusvahelise piiskopkondliku seminari. Seal ordineeriti ta preestriks. Koos paavstiga 1993. aastal Eestis käinud Vatikani diplomaat soovitas New Jerseys õppivale Miguelile Tartut. Isa Miguel asus Tartusse 1997. aastal. Isa Miguel on väga soe, inimeste rõõmude ja murede suhtes osavõtlik ja abivalmis. Temaga kokku puutunud inimesed peavad teda väga heaks nõuandjaks. Eelmisel aastal möödus Tartu katoliku kiriku pühitsemisest Veski tänaval 125 aastat. Tema pühendumus mitte ainult Tartu väikesele katoliku kogudusele vaid ka Tartu Katoliku Hariduskeskusele ja paljudele tartlastele väärib tunnustamist.</p>	<p>Tartu volikogu Isamaa fraktsioon</p> <p>Tartu Linnavolikogu liige Piret Tarto</p>